Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй орган

1940 оной АВГУСТ 11 Воскресенье № 185 (3185)

Сэн 10 мүнгэ.

Ленинэй могила дээрэ, сүлөөлэгдэһэн эстонско арадай венок

Августын 7-до, Эстонско республикын Гүрэнэй Думын бүрин эрхэтэ комиссиин членүүд болбол В. И. Ленинэй мавзолейдэ оробо, тэдэнэр инаг вождиин толгойн дэргэдэ амиды сэсэгүүдээр хэһэн венок табиба.

Үргэн улаан лентэ дээрэ эстонско хэлээр бэшэһэн алтан үзэгүүд яларна: Агуухэ гениальна вождь ба багша Ленинդэ Эстониин Гүрэнэй Думын делегациһаа.

Партийна булад дисциплинын түлөө!

Манай Бурят-Монголой Областной партийна организациин зэргэлүүдынь һүүлэй хоёр жэлэй торшо соо үйлэдбэридэхи түрүү хүнүүдээр—стахановецууд ба ударнигуудаар нилээд ургаа. Энээнтэй хамта, хүтэлбэрилхы партийна органуудай урда тон харюусалгатай ба шухала зорилгонууд—залуу коммунистнуудые политическэ һуралсалаар хүмүүжүүлхэ, большевизмын духта хүмүүжүүлхэ зорилго дэбжүүлэгдэнэ.

Большевистскэ булад дисциплинэ болбол партиин членүүдые—партийна ба гүрэнэй хүдэлмэрилэгшэдые коммунистическэ хүмүүжүүлгэдэ онсо һуури эзэлнэ. Тэрэ болбол „...большевистскэ партиин, шэнэ типын партиин, онсо тусгаар зүйлынь мүн“. Шэнэ коммунистическэ дэлхэйе байгуулгада хүдэлмэришэн ангиин ба бүхы ажалшадай хүсые жагсааха ба эмхидхэхэ — бүхэдэлхэйн историческа, үндэр дээдэ зорилгото большевигүүдэй партиин хадаа хэрбээ дисциплинэ ба эмхидхэлээрээ арад массын түрүү зэргэдэ ябаа һаа, өөрынгөө гигант эхэ зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаха байна гэжэ нүхэр Сталин бидэниие һургадаг.

ВКП(б)-эйн устав болбол партийна булад дисциплиные, ажалай ба гүрэнэй дисциплиные сахилгын жэшээ харуулагша байхыень коммунист бүхэнһөө эринэ. Манай партиин дисциплинэ болбол партийна ажабайдалда, тэрэнэй политикын бүхы асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ ба бэелүүлгэдэ коммунистнуудай активна хабаадалгые хангана.

Партийна органуудай шиидхэбэринүүд ба заабаринуудые боевой ёһоор дүүргэлгэ — парторганизаци бүхэнэй, большевик бүхэнэй арюун уялга мүн.

Зүгөөр, партийна дисциплиные эбдэдэг ба сахидаггүй фактнууд зарим парторганизацинуудта үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, ВКП(б)-эй Обком болбол колхозно худалдаае үргэнөөр дэлгэрүүлхэ тушаа тодорхой хэмжээябуулгануудые хараалхыень бүхы айкомуудые, тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэдые уялгалһан байгаа. Теэд, зарим айкомууд (Яруунын, Кяхтын, Хориин, Кабанскын) тус тогтоолые мүнөө хүрэтэр хүсэд бэелүүлээдүй ба колхозно худалдаае үргэнөөр дэлгэрүүлгэдэ эрид хэмжээ абаадүй байна.

Гадна, мүн городойшье парторганизациин зарим хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд — коммунистнуудай зүгһөө партийна дисциплиные бүдүүлигээр хазагайруулха ябадал байгаа. Бурживсерьегой эрхилэгшэ нүх. Сельверов Б. Б. болбол ВКП(б)-эйн Обкомой далгабаряар Зэдын аймагта яаралтай командировкодо июлиин 5-да гараха ёһотой байһан аад, июлиин 9-хүрэтэр гараагүй байһань шалгалтаар элирбэ. Партийна дисциплиные бүдүүлигээр эбдэһэнэйнь түлөө нүх. Сельверевтэ выговор үгтэһэн байна.

Хаана большевистскэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэди мууса табигданаб, тэндэ партийна дисциплинэ бүдүүлигээр эбдэгдэнэ. Мух.-Шэбэрэй аймагай Гашейн МТС-эй дэргэдэхи партийна организацида (секретаринь нүхэр Михайлов) дисциплинэнь тон һула. Коммунистнуудынь суглаандаа саг соогоо суглардаггүй, хэтэрхэдээ, заримууд (ВКП(б)-эйн член Антонов) архи уужархёод ерэһэн факт тодорбо. Тус МТС-эй директорэй орологшо нүх. Евдокимов А. болбол уставай эрилтэнүүдые дүүргэхэгүйһөө гадна, тэрээниие дабана, — политическэ хүмүүжэлээ дээшэлүүлхые оролдоногүй (мүнөө партиин историин II главае һаял үзэжэ эхилээ), харин архи ууха ажалтай ябадаг. Тэрэшэлэн Хориин аймагай, райпотребсоюзай дэргэдэхи эхин парторганизацида (секретаринь нүх. Горбунов) отчетно-һунгалтын суглаанһаа хойшо, 4-5 һарын торшо соо миил 3 суглаан болоо, тииһээтиитэрээ, тэрэнь зарлагдаһан саг соогоо захалдаггүй, коммунистнуудайнь зарим али-нэгэн „шалтагаар“ хожомдодог байна.

Ленин—Сталинай партиин уставые—энэ хамагһаа нангин закониие хэн дабанаб, тэрэ хадаа харюусалгада хабаадуулагдаха ёһотой.

Партийна организацинууд ба тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэд хадаа партиин ба гүрэнэй дисциплиные наряар сахилгын духта ВКП(б)-эйн членүүдые ба кандидадуудые хүмүүжүүлхэ, тэрээниие улам бэхижүүлхын түлөө тэмэсэлдэ жагсааха уялгатай. Коммунист бүхэн болбол ажалай дисциплиные батаар сахилгын эрхим жэшээ болложо, прогульщигуудтай, лодырьнуудтай тэмэсэлые толгойлхо ёһотой.

СССР-эй Наркомюстда

Прогулнууд ба хүдэлмэрээ зорогоороо орхиһоной тухай хэрэгүүдээр приговорнууд болбол дары дүүргэлтэдэ оруулагдаха ёһотой. Тодорхой заабаринуудай байбашье, арадай зарим судьянууд эдэ приговорнуудэй дүүргэлгые удааруулна. Москвагай Фрунзенска районой арадай судуул болбол эдэ приговорнуудые дүүргэлгэдэ удаарһан ба тэдэнэй гаргагдаһанай һүүлдэ 14-15 үдэр баригдаһан байна. Сталинска районой зарим судебнэ участогууд дээрэ, летунууд ба прогульщигуудай хэрэгүүдэй приговорнууд 10-12 үдэрэй торшо соо дүүргэлтэдэ оруулагдаагүй байгаа.

СССР-эй Юстициин Арадай Комиссар Рычков болбол летунууд ба прогульщигуудай хэрэгүүдээр гараһан приговор бүхэниие дары дүүргэхые захирһан байна. Октябрьскэ районой 3-дахи участогай арадай судья Лопарева, Пролетарска районой 6-дахи участогай арадай сутья Эпштейн, Сталинска районой нэгэдэхи участогай арадай судай секретарь Канаева, Фрунзенска районой 10 участогай арадай судай секретарь Заводчикова гэгшэд тушаа хуулиин мүрдэлгэ ябуулагдажа байна. Тэдэнэр болбол прогульщигууд ба летунуудай хэрэгүүдэй приговорнуудые дүүргэлгэдэ болошогүйгөөр хандаһанайгаа түлөө зэмэдэ хабаадуулагдана. Фрунзевска районой арадай судья Полежаева гэгшые хүдэлмэриһөөнь гаргаха тухай асуудал табигдаба, тэрэ болбол приговорнуудые дүүргэлгые удааруулһан байна. Летунууд ба прогульщигуудай хэрэгүүдэй приговорнуудые дүүргэлгэдэ контролиие табяагүй байһан дээрэһээнь, Москвадахи, РСФСР-эй НКЮ-гэй управлениин харюусалгата хүдэлмэрилэгшэдтэ шангаар заагдаба.

Софидо советскэ футболистнуудые угталга

София, августын 8. (ТАСС). Советскэ футболистнуудые абажа ябаһан самоледуудай Софидо ерэхын урда тээ, аэродром тээшэ автомашинанууд, мотоциклистнүүд, велосипедистнүүд ба ябаган хүнүүд олоороо һубариба. Футболистнуудые угтахын тула аэродром дээрэ, полпред Лаврищевээр толгойлуулһан Советскэ колонно, тусхай нюурнууд, Болгаро-Советскэ общестын членүүд, спортивна организацинуудай олон тоото түлөөлэгшэд, журналистнууд сугларба. Аэродром болбол советскэ ба болгарска гүрэнэй тугуудаар шэмэгдэнхэй байгаа. Бороо орожо байбашье һаань, мянгаад хүбүүд таража ошоогүй. Софийска сагаар 6 час 20 минутада самоледууд аэродром дээрэ бууба. Сугларагшад болбол баярай „Ура“ хашхаралдаануудаар ба амаршалгын абяануудаар Советскэ спортсменүүдые угтаба.

Софийска газетэнүүд болбол футболистнуудай ерэһэн тухай эли тодо мэдээсэлые толилно, уулзалгын снимогуудые тунхаглана. „Спорот“ газетэ болбол Советскэ Союздахи Футбольно спортын байдалда зорюулагдаһан ехэ статья толилбо.

СССР-эй Верховно Соведэй VII Сесси

СССР-эй Верховно Соведээр абтаһан законууд

★ ★

Союзна Молдавска Советскэ Социалистическэ Республика байгуулха тухай

ЗАКОН

Бессарабиин молдавска зониие Молдавска АССР-эй молдавска зонтой нэгэдүүлхэ тухай Бессарабиин ажалшадай ба Молдавска Советскэ Социалистическэ Республикын ажалшадай хүсэлнүүдые угтан, Национальностьнуудай сүлөөтэ хүгжэлтын советскэ принципые хүтэлбэри болгон, Советскэ Социалистическэ республикануудай Союзай Верховно Соведэй тогтоохонь:

1. Союзна Молдавска Советскэ Социалистическэ Республика байгуулха.

2. Союзна Молдавска Советскэ Социалистическэ Республикын составтань—Молдавскэ Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын Тирасполь городые ба Григорипольскын, Дубоссарскын, Каменскын, Рыбницкын, Слабодзейскын ба Тумспольсын районуудые ба Бессарабиин Кишинев городые, Бельцскиин, Бендерскын, Кишиневскын, Кугульскын, Орлеевскын ба Сораксқын уезднүүдые оруулха.

3. Энэ законой хоёрдохи пунктын ёһоор, ниитэсоюзна удхатай байһан нэгэдэнхы предприятинуудһаа сэадтэ Бессарабиин ба Молдавска АССР-эй территори дээрэ байгаа промышленна предприятинуудые Союзна Молдавска Советскэ Социалистическэ Республикын мэдэлдэ үгэхэ.

4. Украинска Советскэ Социалистическэ Республикын ба Союзна Молдавска Советскэ Социалистическэ Республикын хоорондо тодорхой хилэнүүдые тогтоохын проектые Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй үзэмжэ дээрэ табихые Украинска ССР-эй Верховно Соведые ба Молдавска ССР-эй Верховно Соведые гуйха.

5. Советскэ Социалистическэ Республикануудай Конституциин (үндэһэн хуулиин) 34 ба 35 статьянуудтай зохилдуулан, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведтэ Союзна Молдавска Советскэ Социалистическэ Республикаһаа депутадуудые һунгаха һунгалтануудые үнгэргэхэ.

6. Һунгалтын үдэр тогтоохыень Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй Президиумдэ даалгаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ
М. КАЛИНИН.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь
А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1940 оной августын 2.

Буковинын хойто хубиие, Бессарабиин Хотинска, Аккерманска ба Измаильска уезднүүдые Украинын Советскэ Социалистическэ Республикын составта оруулха тухай

ЗАКОН

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Верховно Соведэй тогтоохонь:

1. Буковинын хойто хубиие ба Бессарабиин Хотинска, Аккерманска ба Измаильска уезднүүдые Украинска Советскэ Социалистическэ Республикын составта оруулха.

2. Украинска ССР-эй шэнэ территори дээрэхи зонһоо Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведтэ депутадуудые һунгаха һунгалтын үдэр тогтоохыень СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ даалгаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ
М. КАЛИНИН.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь
А. ГОРКИН

Москва, Кремль.
1940 оной августын 2

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзда Литовско Советскэ Социалистическэ Республикые абаха тухай

ЗАКОН

Литвын сеймын бүрин эрхэтэ комиссиин мэдүүлгые соносоод, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй тогтоохонь:

1. Литвын сеймын гуйлтые хангаха ба Литовско Советскэ Социалистическэ Республикые тэгшэ эрхэтэ Союзна Советскэ Социалистическэ Республика болгон, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзда абаха.

2. Белорусска ССР-эй Свентянскын район ба дылэнхи Литовско зонтой Видзавскын, Годужишковскын, Ястровецкын, Вороновскын, Радунскын районуудай территориин зарим хубиие Союзна Литовско Советскэ Социалистическэ Республикын составта үгэхэ тухай Белорусска ССР-эй Верховно Соведэй дурадхалые баталан абаха.

3. Белорусска Советскэ Социалистическэ Республикын ба союзна Литовско Советскэ Социалистическэ Республикын хоорондо тодорхой хилэ тогтоохо проектые Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй үзэмжэдэ табихыень Белорусска Советскэ Социалистическэ Республикын Верховно Совет ба Союзна Литовско Советскэ Социалистическэ Республикын Верховно Соведые гуйха.

4. Советскэ Социалистическэ Республикануудай Конституциин (үндэһэн хуулиин) 34 ба 35 статьянуудтай зохилдуулан, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведтэ Союзна Литовско Советскэ Социалистическэ Республикаһаа депутадуудые һунгаха һунгалтануудые үнгэргэхэ.

5. Һунгалтын үдэр тогтоохыень Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведтэ даалгаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ
М. КАЛИНИН.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь
А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1940 оной августын 7.

Латвийска Советскэ Социалистическэ Республикые Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзда абаха тухай

ЗАКОН

Латвиин сеймын бүрин эрхэтэ комиссиин мэдүүлгые соносоод, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй тогтоохонь:

1. Латвиин сеймын гуйлтые хангажа, Латвийска Советскэ Социалистическэ Республикые тэгшэ эрхэтэ союзна Советскэ Социалистическэ Республика болгон, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзда абаха.

2. Советскэ Социалистическэ Республикануудай Конституциин (үндэһэн хуулиин) 34 ба 35 статьянуудтай зохилдуулан, Союзна Латвийска Советскэ Социалистическэ Республикаһаа СССР-эй Верховно Соведтэ депутадуудые һунгаха һунгалтануудые үнгэргэхэ.

3. Һунгалтын үдэр тогтоохыень Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй Президиумдэ даалгаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ
М. КАЛИНИН.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь
А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1940 оной августын 7.

Эстонско Советскэ Социалистическэ Республикые Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзда абаха тухай

ЗАКОН

Эстониин Гүрэнэй Думын бүрин эрхэтэ комиссиин мэдүүлгые соносоод, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй тогтоохонь:

1. Эстониин Гүрэнэй Думын гуйлтые хангажа, Эстонскэ Советскэ Социалистическэ Республикые бүрин эрхэтэ Союзна Советскэ Социалистическэ Республика болгон Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзда абаха.

2. СССР-эй Конституциин (үндэһэн хуулиин) 34 ба 35 статьянуудтай зохилдуулан, Союзна Эстонско Советскэ Социалистическэ Республикаһаа СССР-эй Верховно Соведтэ депутадуудые һунгаха һунгалтануудые үнгэргэхэ.

3. Һунгалтын үдэр тогтоохыень Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведтэ даалгаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүэгшэ
М. КАЛИНИН.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь
А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1940 оной августын 6.

СССР-эй Конституциин (үндэһэн хуулиин) 13,23 ба 48 статьянуудые хубилгаха ба нэмэхэ тухай

ЗАКОН

Союзна Молдавска Советскэ Социалистическэ Республикые бии болгоһонтой ба Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай составта—Союзна Литовско Советскэ Социалистическэ Республикын, Союзна Латвийска Советскэ Социалистическэ Республикын ба Союзна Эстонско Советскэ Социалистическэ Республикын абтаһантай дашарамдуулан, СССР-эй Конституциин (үндэһэн хуули) 13,23 ба 48 статьяда хубилалтанууд ба нэмэлтэнүүдые оруулан, тэрээниие доро заагдаһан ёһоор найруулха:

„Статья 13. Тэгшэ эрхэтэ Советскэ Социалистическэ Республикануудай:

Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын,

Украинска Советскэ Социалистическэ Республикын,

Белорусска Советскэ Социалистическэ Республикын,

Азербайджанска Советскэ Социалистическэ Республикын,

Грузинска Советскэ Социалистическэ Республикын,

Армянска Советскэ Социалистическэ Республикын,

Туркменскэ Советскэ Социалистическэ Республикын,

Узбекскэ Советскэ Социалистическэ Республикын,

Таджикска Советскэ Социалистическэ Республикын,

Казахска Советскэ Социалистическэ Республикын,

Киргизскэ Советскэ Социалистическэ Республикын,

Карело-Финскэ Советскэ Социалистическэ Республикын,

Молдавска Советскэ Социалистическэ Республикын,

Литовско Советскэ Социалистическэ Республикын,

Латвийска Советскэ Социалистическэ Республикын,

Эстонско Советскэ Социалистическэ Республикын—һайндуранай үндэһэ һуури дээрэ бүридэһэн, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз болбол Союзна гүрэн мүн“.

„Статья 23. Украинска Советскэ Социалистическэ Республикэ болбол доро заагдаһан областьнуудһаа бүридэнэ: Аккерманска, Винницкэ, Волынска, Ворошиловградска, Днепропетровско, Дрогобыческа, Житомирско, Запорожско, Каменец-Подольско, Киевскэ, Кировоградска, Львовско, Николаевска, Ровенскэ, Сталинска, Станиславска, Сумска, Тарнопольско, Харьковска, Черниговскэ ба Черновицка“.

„Статья 48. СССР-эй Верховно Совет болбол хоёр палатануудай хамтарһан заседани дээрэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ, тэрээнэй 16 орологшод, Президиумэй секретарь ба Президиумэй 24 членүүд составтайгаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумые һунгаха байна.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол өөрынгөө бүхы ажал ябуулгаар СССР-эй Верховно Соведтэ мэдэлтэй“.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ
М. КАЛИНИН.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь
А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1940 оной августын 7.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партийна ажахыда большевистскэ гурим үшөө табигдаагүй

Өөрынгөө „партийна байшанда“ большевистскэ гурим байгуулха тухайда ВКП(б)-эйн ЦК-гэй нэгэтэ бэшэ заабаринуудай байбашье, зарим эхин парторганизацинууд болбол партийна ажахыда хайша хэрэгээр мүнөөшье хандадаг байна.

Хоринн, Дунда худанай сомоной, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи парторганизаци (секретаринь нүхэр Цыренжапова П.) болбол бүхы партийна хэрэгүүдээ модон шкаф соо гэртээ хажархёод байдаг байгаа. Партийна суглаануудай протоколнууд, олонхидоо саарһанай таһардаһан дээгүүр карандашаар бэшэгдээд, гадна, коммунистнуудайнь учет ВКП(б)-эйн ЦК-гэй заабарини ёһоор хэгдэдэггүй.

Чесавын МТС-эй дэргэдэхи парторганизаци (секретаринь нүх. Радназев) партийна хэрэгүүдээ МТС-эй хэрэгүүдтэй сугтань модон ханза дотор хэдэг байна. Мүн, партийна суглаанайгаа протоколнуудые тон һалаар оформилно, зарим протоколнуудынь мүнөө хүрэтэр гар табилагүй хэбтэнэ. Эндэ, партийна учет хэгдэдэггүй. Жэшээнь, нүхэр Челондаев Н. К. 1940 оной майн 19-дэ ВКП(б)-эйн члендэ абтаһан аад, мүнөө хүрэтэр учедто оруулагдаагүй байна.

Тэрэшэлэн, Анаагай сомоной, Ждановай нэрэмжэтэ ба Дээдэ-Худанай, Молотовай нэрэмжэтэ колхозуудай дэргэдэхи парторганизацинууд партийна ажахыда большевистскэ гурим байгуулжа шададдүй байна.

Иимэнүүд фактнууд бусадшье эхин парторганизацинуудта үзэгдэнэ. Энэ хадаа эхин парторганизацинуудай секретарьнууд, партийна ажахыдаа большевистскэ гурим байгуулхын түлөө серьезноор анхаралаа таблагүйнь результат болоно. Тиимэһээ, энэ хадаа хүнгэн хэрэг бэшэ. Эхин ажахые гуримшуулха— зайлашагүй шухала хэрэг гэжэ ойлгохоор болоо.

Д. Дугарон.

XI Пленумэй шиидхэбэрие формальнаар бэшэ, хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ

ВЛКСМ-эй ЦК-гэй XI пленум дээрэ, нүх. Михайлов хэлээ һэн: „...Начальнигүүдай кабинедүүдые һэлгэлгээр ба столнуудые һэлгэн табилгаар хизаарладаг формальна шэнэдхэн байгуулга тухай үгэ хэлэгдэжэ байна, харин хэрэг болбол залуушуудтай манай барисаае эрид шангадхалгада, комсомолоор хүдэлмэридэ комсомолецуудай үргэн массые хабаадуулгада, тэдэние гүрэнэй ба ажахын бүхы ажал'ябуулгада активнаар хабаадуулгада, манай организацин идейность, боевой шадабари, дисциплиные дээшэлүүлгэдэ зорюулагдаһан шэнэдхэн байгуулга тухай хэлэгдэнэ“.

XI пленумэй шиидхэбэри болбол комсомолой ажабайдалда ба саашанхи хүдэлмэридэнь угаа ехэ удхашанартай байбашье һаань, зарим комсомольско организацинууд ба тэрэнэй секретарьнууд болбол тус шиидхэбэрие хэрэг дээрэ бэелүүлгэдэ формальнаар хандана.

Жэшээнь, ВЛКСМ-эй Улан-Удын Центральна райкомой секретарь нүх. Поповский, саг үргэлжэ хүдэлмэрилхэ комиссин составые мүнөө хүрэтэр хүсэдөөр бүридүүлээдүй. Пропаганда ба агитацяар—5 хүн, военно-физкультурын комиссида—7 хүн, һургуули ба пионерэй комиссида—3 хүн баталагдаа байгаа, тэдэнэй нэгэниинье хүдэлмэридөө эхилжэ ороодүй, яажа эмхидхэхэ ба юунһээ эхилхээ мэдэнэгүй.

Нүхэр Поповский хадаа, комиссин хүдэлмэридэ түрүүшынгээ үдэр һөөнь эхилээд зүб шэглүүлэлгэ олгохо, тэдэние үдэр бүри хүтэлбэрилхэ, комиссин член бүхэнэй зорилго ба уялгыень ойлгуулхын орондо, комиссие формальна байгуулгаар хизаарлаба. Тиихэдэ, райкомой пленумэй ба бюрогой члэнүүд ЦК-гэй пленумэй шиидхэбэрие бэелүүлгэдэ хабаадуулагдаагүй байна юм.

Комсомольско ажахые гуримшуулха, активые үргэнөөр хандуулха, союз доторхи дисциплиные үргэхэ—энэ хадаа комсомольско организацинуудай шухалын шухала зорилгонь байна.

Юм. Цыренов.

Хүтэлбэриин муугаа, хүдэлмэри таһалдана

Хори, Улаан-Партизанай сельсоведэй, Карл Марксай нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи комсомольско эхин организаци (секретаринь нүх. Базарова) болбол комсомольско бригада эмхидхэжэ, үбһэ хуряалгын үедэ үнэхөөр һайнаар хүдэлмэрилхые забдаһан аад, 5-6 хоноод бригаданьтараһан байна.

Ушарынь, бригадир - комсорг нүх. С. Базаровагай зүгһөө ямаршье хүтэлбэри байгаагүй, өөрөө ямаршье үдэр үбһэндэ гараагүй, гэртээ хэбтэһэн байна.

Гадна, колхозно залуушуудай дунда культурно-массова хүдэлмэри тон һулаар ябуулагдана. Хэдэн һарын туршо соо ханын газетын нэгэшье номер гаргагдаагүй, колхозой правлениэ ба клубтань, бригадануудта үнинэйшье болоһон „газетэ харагданагүй.

Хэрбээ ханынгаа газетые регулярна гаргажа, колхозой түрүү хүнүүдэй—стахановецуудай ба ударнигуудай һайн хүдэлмэриин жэшээнүүдые, ошыдые, бригадын хүдэлмэриие, ажахын ба политическэ кампанинуудай дүүргэлтэ ба ажалай дисциплинэ һайжаруулха тухай зүйлнүүдые толилжо байгаа һаань, колхозой бүхы хүдэлмэриие саг соонь дүүргэхэ хэрэгтэ тон ехэ туһа хүргэхэ байгаа.

Эдэ бүхы дутуунуудаа дары усадхажа, комсомольско организацинууд хүдэлмэриие эрид һайжаруулхань шухала.

Комсомолка.

Цэдэн Галсанов

Эхэ оронойгоо түлөө!

Эхэ оронойгоо энхэ байдалай түлөө
Хабаяа үгэнэм.
Эхэ оронойгоо эльдэн баяраай түлөө
Шүлэгөө үргэнэм.
Эхэ оронойгоо бата оройн түлөө
Булад дабтанам.
Эхэ оронойгоо хурдан үрөөлэй түлөө
Нүүрһэ малтанам.
Эхэ орондомни дайсан орохо һанаатайень,
Баатаар ши мэдэнэш:
Эбтэ байдалайм илагдашагүй Армида
Бээе зэһэнэм!
Эхэ орондоо үнэн ябахын түлөө
Шуһаа үгэнэм.
Эхэ оронойгоо арбанзургаан басагадта
Зүрхөө дэлгэнэм.
Эхэ оромни, шиниие хүсые самолёдойш
Мотор гаргаһал.
Эхэ оромни, шиниие жаргал—гургалдайн
Дуугаар жэргэнэл.
Эхэ оронойгоо үшөө хүгжэхын түлөө
Дуугаа барюулнам.
Дуунуудшье юум? Мүнхөөр дэбжэхынь түлөө
Наһаяа зорюулнам.
Эхэ оромни, ши намайе үлгыдэош!
Ашышни харюулан,
Эрдэм билиг, эрхэтэ ажалдашни
Мэсышни хурсалнам.
Эхэ оромни, үнгын сэсэгүүд дэгүүршни
Дуунуудни түрэнэл.
Дворец Советовай табсанһаа хашхарха
Дурамни хүрэнэл!

Сабшалангаа эрхимээр үтэгжүүлхын түлөө

Селенгын аймагай стахановецууд, ударнигууд болбол Сталинай нэрэмжэтэ „Сергоуголь“ шахтын, Центральна Ирминын горнягууд-шахтернуудай хандалгые угаа халуунаар һайшаахэ зууража, конкретнэ уялганууды дурсаһан, социалистическэ соревнованиин договорнуудые өөһэд хоорондоо баталба.

Эрхим шанартай удобрение үйлэдбэрилэн гаргаха гэһэн, үйлэдбэриие даагша нүхэр Трубицинай дурадхалые өөгэн дуугаар баталан абаба. Стахановско хүдэлөөнэй дэлгэрһээр табан жэл болоһоной ойе эрхим показательнуудгайгаар угтаха зорилгоор, Халхын-голдохи байлдаанда хабаадагшад нүхэд Будаев, Ермолаев ба Тамсон гэгшэд социалистическэ уялгануудые абабад.

С. Манжигеев.



Тээсэгэн болоһон, басагад-трактористнуудай республиканска совещанида хабаадагшад.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тарбагатайн МТС-эй трактористнууд: (Зүүн гарһаа): К. Чебунина, В. Чебунина, А. Павлова, А. Шаповалова ба А. Борисова.

Пестеревэй фото.

Б.-М. искусствын декадада бэлэдхэл

Һылүүршэ Бодиев

Миралзан урдажа байгаа Кэжэнгэ голой хонгор һайхан гүбээ талаар булаг-булаг малнууд бурхөөн бэлшэжэ ябана. Буха сар нуудаар олон баяшудай үхэрнүүд бидэбли гэһэн янзатай бүрхирэлдэн, ногоотой зүлгэтэй газар бүхэниие бэдэржэ эдеэлнэ, хашараг боруугаа дахуулһан нэгэ-хоёр хатайр туранхай үнеэд һүүлээ шарбажа тэдэнэйл абарһаа холуур ябаедаа гэһэндэл—саагуур тойрон бэлшэнэ.

Хони адуулжа ябаһан багашууд баяшудай хонидоор хонидоо ниилүүлжэрхёод илгажа ядан бархиржа һүгшаржа ябажа гүйлдэнэ. Тэдэнэй дунда нэгэ томошог басаган „Содном баһал модоо талхяад хонидоо ниилүүлбэ, ямар хубүүн гэшэб, ходо модо зороохо“ гэжэ ябажа гүйнэ. Нэгэ гартаа хажуур хутага, мүргэлдэжэ байһан хоёр хуса холтоһоор һылээд барибан хүбүүн, тэдэ нүхэдөө хаража энеэбхилэн „Бу сухалдагты илгагданааб даа, һүн уһан хоёр болоо һэн гү? хонид гүбэ“ гэнэ.

Энэ үедэ тэрэ басаганай уралханшье буруу бэшэ байгаа. Хоёр гурбан хотон айлай хони ниилүүлээд халуун үдэр илгаха гэшэ хэсүү. Үсөөхэн хонёо адуулжа ябаһан бишихан Содном нэрэшэшье ходо модон, хутага хоёрһоо һаладагүй, юумэ һылээд һуушадаг байгаа, Содномой тон зохидоор һылаһан мал ба бэшэ юумые һайхашаан тойрожо байһаар хонишод хонидоо алдаха ба ниилүүлхэ ушар нэгэтэ бэшэ болоһон байгаа. Бодиев Содномой ехэ болохо бүри сэбэр гоёор һыладаг болоо.

Залуу ябахадаа ямарханшье юумые һылажа зураха байбашье һаань, тэрээниие өөдэ татаха, туһалха хэншье байгаагүй. Баяшууд—ламанар юумэ һылуулхэдээ талха аарсанай тэдые үгэдэг байгаа.

Уран һылүүршэ Бодиев Содном 1881 ондо Хоринн Кэжэнгэ нютагта түрөө һэн. Нарти ба Ленин—Сталинай ударидалгаар социалистическэ революци мандажа, арад бүхэнэе ужам сүлөө олгогдожо, арадай ажал, культура ба агалаг үнэр жаргалта байдал мандан һалбархадань, Бодиев Содномой үбгэрөөшье һаань урал һылүүршэ ябаһан хурса бэлигэж харуулха ябаһан зам нээгдэв.

1929 ондо Хоринн аймаг дээрэ болоһон уран һайханай олимпиадада улаан туг барлад гүйлгэжэ ябаһан кавалер һылаһэн юм. Тэрэнэй һүүлээр, колхозой байдал тухай һылээ.

Мүнөө Бурят-Монголой декадын үедэ болохо арадай творчествын выставкэдэ зорюулжа, Ленин ба Сталин хоёрые модоор тон уран гоёор һылабэ. Баһа хүнаар гоё шатар хэжэ дүүргэөд, мүнөө ондоо һылуур дээрэ ажаллажа байна.

Ц. Номтоев.

Декадын бюллетень

Театральна монтаж (хүтэлбэрилэгшэнь инженер нүхэр Ларионов). Түхеэрэлгын монтаж колосниково решеткын үгы дээрэһээ һаатаба. Августын 8-да монтажаа хэжэ эхилээ. 1,2 ба 5-дахи шпунтнуудай монтаж 95 процент, 3-хи ба 4-хинь 90 процент дүүргэгдэв, Рещиковэй, Дмитриевэй бригаданууд нормоёо 300 процент, Пустынниковай, Алашкевичын бригада 200 процент хүрэтэр дүүргэв. Сценын ахалагша машинист нүхэр Голубков гэгшэ Пустынниковай бригадын планаа үлүүлшэлэн дүүргэлгэдэ түһалаа.

Поделочнэ цех (даагшань нүхэр Голубков). „Баяр“ зүжэгэй түрүүшын станогууд августын 9-дэ үгтэхэ. Дюймовэ модонууд ба элдэб сортын хадааһануудай дутана.

Бутафорско цех (даагшань нүхэр Яковлев). Августын 9-дэ бүхы масканнуудынь үгтэбэ. Елконь дүүрээ, 10-да—кустнуудынь дүүрэхэ юм. Ниткэнүүд дутана. Скульптурна цехтэнь гипс үгы.

Филармони. Арадай инструментүүдэй оркестр августын 5-һаа декадна материалуудаа сэжэлдэжэ эхилээ. Түгэсхэлэй концертын хоёрдохи отделенидэ дуушадые-солистнарые аккомпанировала оркестрын ансамбль хүдэлмэрилжэ эхилээ.

Костюм оёдог цех. Августын 8-да костюм оёдог цехын хүдэлмэришэдэй хамтын суглаан болоо. Суглаан дээрэ костюм оёдог хүдэлмэришэдэй урда байгаа зорилго тухай «Баярай» түрүүшын гаралга тухай асуудал хэлсээ. Нүхэд Брауде (Наркомместпром), Зайцев („Труд“ артелиин түрүүлэгшэ), Терин, Давыдова, Зачко, Соломонова (цехын хүдэлмэрилэгшэд), Машаров (местномэй түрүүлэгшэ) ба бусад үгэ хэлэбэд. Бригада хоорондын социалистическэ соревнованиин договор баталагдаа. Цех хадаа бүхы хүдэлмэрээ болзор соонь һайн шанартайгаар дүүргэхэбди гэжэ мэдүүлбэ.

Д. Линхобоев.

„ЭРЖЕН“ пьесэ тухай

Москвада болохо искусствын декадада Бурят-Монголой музыкально-драматическа театрын зүжэгүүдэй дунда „Эржен“ гэжэ пьесын удхыень тобшолон бэшэгдэбэ.

Селенгэ мүрэнэй аглаг үндэр эрьеэ. Миралзан урдажа байгаа уһан дээгүүр, үглөөнэй тунгалаг хурса наранай элшэ сасаран ялардаа. Эндэ Эржен Андрей хоёр зогсожо, тэрэ мандажа байһан наранай урдаһаа угтан байхадань, малшадай дуунай абяан ханхинан холоһоо дуулдана:

„...Сэсэнхэн зулагы амаргени,
Сэдьхэлэйм хүндые хүлеэгшы даа.
Сэсэгэй сарюуние шэлэн байжа,
Сэдьхэлэй бэлэг барин алби“.

Наранай гаража, малшадай малдаа гарахада Андрей Эржен хоёр хахасана. Андрей «Селенгэ» гэжэ совхоздо 4 жэлэй туршо соо хүдэлмэрилхэ зуураа, мүн өөрынгөө зот жаргалые бодолсодог байгаа. Тэрэнэй омог бодолынь малшадай дуунтай ниилэнэ. Андрей Эрженэдэ дуралаа.

Андрей эрье оруу буужа ябатараа, Зандантай уулзашаба. Зандан Андрейн эмжалтануудта атаархадаг ба тэрэнэдэ этигэдэггүй байгаа. Зандан хадаа Эржендэ Андрей дурагүй, харин гансал алдар нэрын түлөө «Селенгэ» совхоздо ерээ гэжэ һанана. Зандан тус совхоздоо гаража ондоо тээшэ—хайшаашье һаань, ошохые Наркомзем табилга эрина. Зандан совхозой хүдэлмэриин шэрдэй дунда Андрейһээ хүндэ байгатай байһан байгаа, эдэнэртэ газаашалуулнаб гэжэ сэдьхэнэ.

Нэгэтэ «Селенгэ» совхоздо Андрейн багын нүхэр, залуу геолог Ася ерэжэ, Андрейн ажылтэй уулзажа хөөрэлдэһэнөө хойно зуураа, «жэшиин шамайгаа эхээр һанаа, залуу ерээд ошоо гэжэ» намтай захиулаа. Мүн, шамае СССР-эй Наркомзем дуудана—гэбэ. Түрэһэн эхэ 4 жэлэй туршо соо хазаргүй байһан Андрей Москва ошохо замдаа нютагтаа хүрэхые шиидэбэ. Андрейн энэ тухайгаа Эржендэ бүгэдынь хөөрэнэ. Андрейн һөөргөө бусажа ерэхэгүй гэжэ Зандан хэлэнээнь Эржен этигэжэ, мүн ла Андрейе бусахагүй, харин Ася басагантай ошон ошохонь гэжэ багсаава. Заагүй һөөргөө ерэхэб, этигыш намдаа гэжэ Андрей Эрженэе аргадана. Эржениие Андрейн орхихогүйнь гансал Шарлай үбгэн мэдэдэг байба.

Андрейн нютагаа ошоходонь, Эржен Занданай үгэдэ ороод, Андрейдээ гомодоһондоо, үдэшэбэшьегүй. Андрей Эрженэй үдэшээз ерээгүйдэнь ехэ гомодолтой мордобо.

Дүрбэдэхи картина—Улан-Удын ПВЗ-эйн культурын Байдан соо «Селенгэ» совхозой ансамблиин наадаха үедэ,—Андрей бусажа ерэхэе болёо, шамда нэгэшье бэшэг бэшээгүй гэжэ Зандан Эржендэ хэлэбэ.

Андрейн бусажа ерээдэ, Зандан Наркомземэй хүдэлмэрилэгшэ Хулагшиновтай үгсэжэ, Андрейе ондоо районда эльгээхые хадаа ехээр хүсэбэшье һаань, тэдэнэй һанаашалга хүсэлдэбэгүй.

Андрей „Селенгэ“ совхоздоо бусажа ерэбэ. Совхозойхид Андрейе үдэшэлгэ ба „Андрей, олоошье бишии золтойбдаа“ гэһэн Эрженэй үгөөр хүүрэнэ.

Тус пьесэ болбол Светлана басагые һургуулиха совхозойхидой үдэшэлгэр ба „Андрей, олоошье бишии золтойбдаа“ гэһэн Эрженэй үгөөр хүүрэнэ.

„Эржен“ пьесын авторнууд нүхэд Н. Балдано ба М. Эдэль гэгшэд хадаа тус пьесын геройнүүдые (Эржен, Андрей, Жаргалов) тон зүбөөр ба шадабаритайгаар харуулжа шадаа. Энэ пьесэдэ социалистическэ ажалай геройнүүдэй образнууд харуулагдана. Пьесэ хадаа энээнэй героиня Эрженэй нэрээр нэрэлэгдэнхэй.

Эржен болбол Андрей, Жаргалов ба бусадтай хамта өөрынгөө бүхы хүсэшадалые социалистическэ эхэ орондоо үгэнэ. Эржен холодоо хүхюутэй ябадаг ба ажал хэлэдээ эмжалтануудые туйлахаха этигэнэ.

Ася басаганай ерэхэ ба Андрейн оошохо сценые авторнууд шадабаритайгаар харуулжа шадаһан байна. Мүн, бүхы пьесэнь гүнзэгы ба зөөлэхэн лирическэ стиль дээрэ харуулагдана. Зандантай худал үгэ ба 6 мянган километр Эржениие тухашааруулна. Гэбэшье, Эржен уйдангүй, өөрынгөө дурые бүхөөр хадагалба.

„...Энэ эхэнэр зобоһоноймни түлөө намда дуралаа һэн, би тэрэнэй намайе хайралһанайнь түлөө өөртэнь дуралаа һэм...“ гэжэ агуу ехэ драматург Шекспирэй хэлэһэниинь „Эржен“ пьесые харан гэхэдэ гэнтэ һанаадам оробо.

„Эрженэй сэбэрхэн ба урин илдам шарайнь халуун зүрхөөрөө Андрейе дулаасуулна. Совхозой бүхы басагадууд Эрженэй золдо хүхинэ.

Залуу зоолог Андрей, манай эпохын эрхим хүбүүн. Тэрэ болбол эхэ орондоо энхэржэ, Эржендэ дуралаһан ба арад зондо һайхашагдаба.

Авторнууд Андрейн һанал бодолой бэрхэшээлтэ минутануудые, мүн Андрейн эрхим нүхэд Жаргалов ба үлигэршэ үбгэн Шарлайе гайхамшагаар харуулжа шадаа. Шарлай үбгэн Андрейе миниин хүбүүн гэжэ тоолоно. Мүн Светланая, Эрдынеевэй, Намжилай, Асиин, Жарбайн ба Хулагшиновай образууд һайнаар харуулһан байна.

„Ябахаа һанаа хадаа яба, шамае хэншье хайралхагүй. Хэрбээ „Селенгэ“ совхоздоо байхаа һанаа байгаш, бидэ шинии нүхэд байнабди“ гэжэ Эрженэй Занданда хэлэһэниинь тэрээндэ ехэ сохиото болоно. Зандан совхоздо үлэбэ. Занданай нүхэд тэрээниие үнэн сэхэ замда оруулхые хүсэнэ.

Авторнууд нүхэд Н. Балдано ба М. Эдэль гэгшэд мүнөөнэй фольклорой олоншье ба социалистическэ общественнэ залуушуудай байдалые харуулжа интернациональна характертай пьесэ зохёожо, Бурят-Монголой баяжажа байгаа искусстводо нэмэлтэ болгобо.

Талаантай композитор В. Морошкин һониргомоор материалнуудые суглуулжа, энэ пьесэдэ музыка найруулаа.

Малшадай звено—үбһэ хуряалгада

Ярууны аймагай, Эгэтын сомоной, Карл Марксай нэрэмжэтэ колхозой малжэлай бригада болбол үбһэнэй хүдэлмэридэ ажаллаха тухай звено эмхидхэһэн байгаа.

Арба гаран колхозшнигуудһаа бүридһэн энэ звено хадаа 3 морин тармууртай, 4 косилкатай, 12 моритой байна. Эндэ 60 гаран наһатай үбгэн Дамба Бадмаев гэгшэ ажаллана. Тэрэ үбгэн болбол имагта һайнаар хүдэлмэрилжэ, хамта 2000 гаран бухал табиба.

Сабшалан дээрэ ажаллажа байгаа малшад болбол колхозойгоо общественнэ адуу мал дутамаггүй ехэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхын түлөө сусаралтагүйгөөр тэмсэнэ. Тэдэнэр үдэрөөгөө нормые хүсэд дүүргэдэг байна. Мүнөө сомоод байһан үбһэнэйнь шанар имагта һайн.

Г. Цеденов.

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Каландаришвили, 19. Телефоны: отв. редактора — 3-23; секретариата — 3-44; от делов партийной жизни, агитации и пропаганды—7-55 (2 зв.); сельхоз. отдела — 7-55; отдела кадров и писем — 5-07.

Типография НКМВ. Уполномоченный Бурглавлита № 3183